

Jakub Cigler, Cigler/Marani architects: Pozici a prestiž si každý buduje sám

Author: SF / Petr Bým | Published: 01.04.2011

Váš ateliér je zakládajícím členem České rady pro šetrné budovy. Jak je to u nás se zeleným či udržitelným stavěním?

Všechno to teprve začíná. O ekologii se vlastně mluví pořád, ale povědomí o tom, o čem vlastně jde, je zatím stále slabé. A platí to i pro profesionály - přijde investor a chce „zelenou budovu“, ale často ani neví, co to znamená.

A chce skutečně zelenou budovu?

Ale ano. To je výsledek tlaku koncových uživatelů, a to hlavně zahraničních, kteří jsou zase pod tlakem veřejného mínění. Microsoft a podobné nadnárodní koncerny pro své kanceláře už vyžadují pouze ekologické či chcete-li zelené budovy. Takový je trend a je to trend logický - budovy plývají energií daleko více než třeba auta. U nás to, jak jsem říkal, teprve začíná, ale už vznik takových institucí, jako je právě Rada, a třeba postupné změny postojů komory architektů či památkářů naznačují, že se něco děje. Máme dokonce už i český energetický štítek. Ono je to ale nakonec jedno, jestli budeme používat BREEAM, LEED či SBTool, hlavně když se budou stavět skutečně úsporné budovy.

Vy jste na tyto požadavky připraveni?

Máme už certifikovaného specialistu, takže v zásadě ano. Nicméně některé typy výpočtů musíme zadávat specializovaným zahraničním firmám, něco tady doma prostě ještě neumíme. Ale my jsme jen první článek řetězu - stejně jako my musí myslet i investor, pak stavební firma a v neposlední řadě i sám uživatel, ten musí změnit své chování a zvyky.

To vše se asi bude měnit pomalu - není lepší počkat, až se změní poptávka, až sami vaši zákazníci budou myslet zeleně?

Pro nás je to nutnost a vlastně i povinnost. Nezapomínejte, že od roku 2020 začnou pro novou výstavbu platit poměrně tvrdé energetické normy EU. A vzhledem k tomu, že mezi záměrem a dokončením stavby může uplynout i sedm let, my vlastně - když to trochu přezenu - dnes projektujeme už pro toto období.

Leckdo namítne a asi i namítá, že stavět „zeleně“ je dražší, což se moc nerýmuje s dnešní potřebou úspor spíše finančních než energetických. Jaké jsou vícenáklady na zelený projekt v porovnání s „běžným“ u vás, tedy u architektů?

To vám nedokážu říci. Nemáme kalkulaci pro zelenou a „normální“ budovu, konečně leccos zeleného či energeticky úsporného už děláme na všech projektech, jaksi automaticky.

Máme problémy nejen ekologické, ale i urbanistické - nedávno vznikla iniciativa či výzva Za novou Prahu. Připojil jste se?

Ano, ale rád bych řekl, že já ten text nevnímám jako výzvu ke konfrontaci, jakkoli leckdo tomu asi právě tak rozumí. Naopak - pro mne je to výzva k hledání kompromisu mezi různými pohledy na věc, ty je třeba spojit. Vývoj Prahy jako města není jen problémem politickým, nebo jen urbanistickým. Musíme najít konsenzus všech. Nebo tento stav bude pokračovat donekonečna.

Co?

Když pomínu základ - nekoncepční urbanistický vývoj Prahy v posledních desetiletích - tak třeba příprava a schvalování územního plánu Prahy. Všimněte si, že u nás nikdy nic nekončí, žádná kauza se neuzavře, znovu a znovu se všechno, každý významnější krok či rozhodnutí, otevírá, mění, odvolává, schvaluje a zase mění. Neumíme s demokracií zacházet.

Je to s Prahou a jejím urbanismem opravdu tak zlé?

Je. Uniká nám šance a příležitost stát se opravdu moderním městem. S tím, že je Praha stověžatá, nevystačíme. To je možná dobré pro cestovní ruch, a to ještě jen pro ten prvoplánový, ale ne pro její obyvatele. Turistická atraktivita nemůže být jediným důvodem či imperativem rozvoje Prahy. Praha nemá ani vizi, natožpak koncepci svého rozvoje jakožto města. Město není iniciátorem urbanistických změn a stavební aktivity vůbec. Jen jaksi v záklonu řeší to, zda ten či onen záměr majitele toho či onoho pozemku dovolí realizovat. Tato situace je také důsledkem toho, že se významné městské či státní pozemky rozprodaly, což je vina minulých politických reprezentací města. Mimochodem - ani Moskva, kterou by kdekdo jistě rád viděl jako zaostalou v porovnání s našimi poměry, neprodala ani hektar svých pozemků.

Výzva možná odráží i pocit architektů, že jim společnost či politici málo naslouchají - neplyne to také z malé společenské prestiže této profese?

Já vím, o tom se hodně mluví, že si architekti za socialismu pokazili společenskou reputaci projektováním paneláků a podobně. Já na to moc nevěřím. Svou pozici a prestiž si každý architekt musí budovat sám. Bud' budete jen přikyvovat, nebo vám o něco jde a o něco usilujete. Každý den stojíte na nějaké takové křižovatce a sám se musíte rozhodnout, jakým směrem se vydáte. A podle toho vás pak společnost bude hodnotit.

Leckdo by asi namítnul, že jsme prožraní korupcí a klientelismem a kdo nevyje s vlky, jen stěží obstojí?!

Každá práce se odvíjí od morálního postoje. Ty věci jistě existují, ale přece jenom nejsme v Senegalu, pracovat slušně se u nás dá.

Jiný by zase dodal, že s nekvalifikovanými zákazníky se pracuje špatně, což se pak odráží na konečné kvalitě projektu či stavby. Jací jsou vaši klienti?

Každý je jiný. Ale vždy je klient někdo, koho architekt musí respektovat. Musím říci, že když se nám něco opravdu povedlo, tak to bylo ve spolupráci s klientem, který věci rozuměl, měl nějakou vizi a my jsme ho

nemuseli k ničemu příliš přemlouvat. Klient musí mít přesnou představu o funkci budovy a jejím zasazení do městského organismu. Je samozřejmě nutné, aby obě strany danému záměru věřily.

Jak snášíte, respektive váš ateliér krizi, která sice oficiálně už není, ale v praxi na realitní sektor stále dopadá?

Není to snadné. Dnes je nás zhruba padesát, tedy o zhruba dvacet méně než před krizí.

Méně zakázek?

Zakázek je vlastně víc, ale jsou menší, více se musí hledat, více o ně soutěžit. Dostat se k zakázce je prostě složitější, k tomu jde všechno pomaleji. Skutečně velké projekty dnes plánuje málokdo, krize přinesla strach z velkých investic a ten je patrný stále. Mění se také klientela: místo developerských společností zaujaly velké investiční skupiny. My s několika takovými klienty spolupracujeme řadu let, proto jsme krizi zřejmě zatím přežili. A také díky tomu, že přece jen nestojíme a nepadáme s jednou zakázkou. Navíc i dnes přece jen máme pár větších zakázek - přestavbu budovy Typografie Na Poříčí, to je projekt pro Pentu, revitalizaci budovy jinonické Waltrovky pro Red Group nebo bratislavský Digital Park.

Leckdo si krizi pochvaluje, že jaksí vyčistila vzduch?!

Mám podobný názor. I přes všechny ty potíže si myslím, že krize je pozitivním jevem. Všechno se dnes víc prověřuje, což se odráží na kvalitě. Více času, to znamená, že můžete o rozhodnutích déle přemýšlet - a architektura čas potřebuje!

Vizualizace a foto: Cigler/Marani architects

1. The Park - Praha, Chodov - Administrativní komplex vsazený do parkově řešeného prostoru. Nepřehlédnutelným motivem komplexu je prosklená dvojitá fasáda zimních zahrad podél dálnice D1, která slouží zároveň jako akustická bariéra.
2. Digital Park II - Bratislava, Petržalka - Administrativní budova sestávající ze čtyř pootočených objektů, které se dynamicky otevírají výhledu na bratislavský hrad.
3. Vítězný soutěžní návrh na revitalizaci parteru Václavského náměstí v Praze. Vedle nového stromořadí počítá návrh s rozšířením chodníků a s redukcí pojízdných komunikací.
4. Vítězný soutěžní návrh na dostavbu Průmyslového paláce v Praze. Jedná se o dostavbu vyhořelého křídla a vybudování nového nástupního prostoru včetně nových výstavních ploch v suterénu budovy.
5. Administrativní komplex Q5 Waltrovka - Praha, Jinonice - Organicky tvarovaný administrativní objekt jako součást revitalizace původního výrobního areálu Walter.
6. Soutěžní návrh na dostavbu Vítězného náměstí - Praha, Dejvice. Koncept budovy se dvěma vnitřními atrii, které člení a prosvětlují budovu a zároveň maximalizují výhled z budovy směrem do náměstí.
7. Laserové centrum ELI Dolní Břežany - Soutěžní návrh. Administrativní budova s vnitřním otevřeným dvorem, která je mostem přes vodní plochu spojená s podzemní laboratoří.
8. Dostavba usedlosti Malovanka - Praha 6 - Administrativní budova sledující půdorysné vymezení původním objektem je inspirována nedalekým historickým opevněním Prahy.
9. Soutěžní návrh na rezidenční komplex „Perníkářka“ - Praha 6 - Nové objekty jsou organicky modelovány v kontrastu vůči původní rekonstruované usedlosti.